

Datum
2025-01-08

Ert datum
2024-09-26

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet

ESV dnr
2024-02106

Er beteckning
A2024/00882

Handläggare
Lena Warstrand

Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig (SOU 2024:49)

Ekonomistyrningsverket (ESV) besvarar denna remiss utifrån uppdragen i myndighetens instruktion att ansvara för att samordna arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen och att ansvara för metodutveckling, vägledning och utbildning om konsekvensutredningar.

Preliminär arbetslöshetsersättning

ESV tillstyrker utredningens förslag att en preliminär arbetslöshetsersättning som lämnas till de mottagare som fick arbetslöshetsersättning vid arbetslöshetskassans senaste ordinarie utbetalningstillfälle och med det belopp som då utbetalades är att föredra framför ett bestämt schablonbelopp (avsnitt 6.8.1, s. 148f). Enligt de beräkningar som Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har gjort på uppdrag av utredningen är sannolikheten högre att en större andel av de arbetssökande skulle få en korrekt utbetalning vid en preliminär arbetslöshetsersättning.

Utredningen gör bedömningen att ett kontrollförfarande riskerar att ytterligare fördröja utbetalningen av den preliminära arbetslöshetsersättningen och att det är olämpligt att arbetslöshetskassan ges möjlighet att undanta personer från beslut om preliminär arbetslöshetsersättning (avsnitt 6.8.1, s. 152f). ESV instämmer inte i utredningens bedömning. Det kan vid enstaka tillfällen och när det avser en preliminär utbetalning vara motiverat att göra vissa avsteg från kontrollförfaranden. Dock menar ESV, beroende på vilken situation som har uppstått, att vissa kontroller fortsatt kan vara förenliga med en skyndsam utbetalning.

Enligt IAF:s beräkningar skulle drygt en tredjedel av mottagarna av preliminär arbetslöshetsersättning få ett för högt belopp utbetalt och drygt en tredjedel av den gruppen inte vara berättigad till arbetslöshetsersättning. Preliminär arbetslöshetsersättning görs på arbetslöshetskassans initiativ och inte på den arbetssökandes. De personer som tillhör gruppen som inte är berättigad till ersättning riskerar att bli återbetalningsskyldig och få återkrav. Det går inte att utesluta att, om den som inte har rätt till ersättning får information om att en preliminär utbetalning av arbetslöshetsersättning kommer att genomföras, vill få möjlighet att neka en utbetalning. ESV menar att arbetslöshetskassan, utifrån en

sammanvägd bedömning av den uppkomna situationen, ska ha möjlighet att undanta vissa personer från en preliminär arbetslöshetsersättning och att utredningen borde ha lämnat förslag i dessa delar. Ett undantag kan bidra till fler korrekta utbetalningar och mindre administrativ börda för den enskilde och för arbetslöshetskassan.

Möjlighet till undantag vid en fredstida krissituation

ESV tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör kunna föreskriva om tillfälliga undantag från vissa bestämmelser om arbetslöshetsförsäkring vid en fredstida krissituation som påverkar arbetsmarknaden och att undantagen inte ska kunna göras från grundläggande bestämmelser som upprätthåller arbetslöshetsförsäkringens funktion (avsnitt 7.7.1-7.7.2).

Samtidigt vill ESV peka på tidigare utvärdering av de stödåtgärder med statsfinansiella och samhällsekonomiska konsekvenser som vidtogs med anledning av covid-19 (Ds 2020:68). Denna visade att vid en utdragen kris får kontroller en underordnad betydelse och att det vid införandet av nya regelverk ofta saknas konsekvensanalyser för brottslighet kopplat till välfärdssystemen. Detta kan leda till att utbetalningar blir felaktiga och att brottsliga angrepp underlättas. ESV bedömer att utredningens förslag om vilka områden som undantag kan göras bidrar till tydlighet och förutsägbarhet och att regeringen och arbetslöshetskassorna därmed ges bättre planeringsförutsättningar. ESV rekommenderar därför regeringen att innan fredstida krissituationer uppstår överväga vilka konsekvenser tillfälliga undantag kan få för felaktiga utbetalningar och brottslighet som är riktad mot välfärdssystemen och om dessa risker kan förhindras.

I detta ärende har avdelningschef Peter Kvist beslutat. Enhetschef Lena Warstrand har varit föredragande.

Datum: 2025-01-08

.....
Beslutande
Peter Kvist

.....
Föredragande
Lena Warstrand

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.